

František Juriga

**PRE
TVOJE
MŔTVE
OČI**

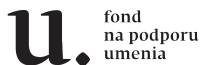
VYDAVATEĽSTVO
SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV

František Juriga

**PRE
TVOJE
MŔTVE
OČI**

Copyright © František Juriga 2016
Cover Design © Ľubica Končeková 2016
Slovak Edition © Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov,
spol. s r. o. Bratislava
e-mail: vsss@stonline.sk
<http://www.vsss.sk>

Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu umenia

VYDAVATEĽSTVO
SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV,
spol. s r. o.

František Juriga: Pre tvoje mŕtve oči
Zodpovedná redaktorka Dáša Jajcayová
Obálka a sadzba Ľubica Končeková
Tlač P + M, s. r. o., Turany
Prvé vydanie
Printed in Slovakia

ISBN 978-80-8061-942-8

**Za cenné rady srdečne ďakujem svojmu priateľovi
prof. Ing. Jánovi Garajovi, DrSc.**

Zabudli sme svoju túžbu
aj sen.
Vyschnutí sa ponárame
do sivého dňa,
unavení
do náručia svojich detí,
z ktorých rastú sny,
aby nám predsa len čosi zostalo.
Aby sme zastavili
škripot kolies času.

La Bella

Kráčal popri ceste ako stroj. Nohy kládol bezducho jednu pred druhú, akoby v hlave nemal miesto pre myšlienky a v srdci pre cit. Z jedného aj druhého orgánu ľudského bytia mu vypadlo všetko, čo človeka robí človekom. Do tohto stavu sa dostal v momente, keď našiel Ľubu mŕtvu. Pri pohľade do jej mŕtvych očí videl len žiaľ a výčitky. Chápal ju. Vinu hľadal a nachádzal v sebe.

Nebol som dobrým otcom ani manželom. Nedokázal som preklenúť ukrutnú priepasť, ktorú mi hodil život pod nohy. Nevedel som sa vcítiť do Ľubinho myslenia, do jej predstáv o spolužití muža a ženy. Ako som sa však mohol vcítiť do niečoho, čo som vôbec nepoznal? Z rodiny som bol vytrhnutý v čase, kedy si dieťa ešte len začína uvedomovať, že rodina nie je iba ono, ale hlavne, že nie je článkom, ktorý rozhoduje o jej smerovaní. Bol som vrhnutý do prostredia, ktoré nemalo nič spoločného s normálnym životom ľudí a už vonkoncom nie detí. Ako som mohol vedieť, čo cíti žena, čo očakáva od muža, ale najmä od manžela? Pre mužov, medzi ktorými som žil, bola žena len objektom sexuálneho uspokojovania. V ňom láska a ostatné ušľachtilé city, ktoré robia človeka človekom, boli neznámymi pojmami. Starostlivosť o potomstvo a s ním súvisiace odriekanie a sebaobetovanie v ich živote nehrali nijakú úlohu. Z iných vzťahov som poznal len rozkazy a tresty... Bránil sa, ale o oprávnenosti svojej obrany pochyboval.

Na Ľubinom a Monikinom pohrebe sa zúčastnilo veľa ľudí. Bližší aj vzdialenejší príbuzní, priatelia, spolupracovníci, známi. Ľuba ani Monika nikdy neodopreli pomoc, ak ich o ňu požiadali. Ľuba na rozdiel od Moniky čakala odmenu. Nie, nežiadala ju priamo. Každú protihodnotu prijímal len ako pozornosť. Dokázala sa vcítiť do druhých. Vedela im poradiť aj vtedy, keď mala o problematike len povrchné vedomosti a málokedy sa

pomýlila. Súcitila s nimi, chápala ich, vždy ich dokázala povzbudiť. Toto všetko vyzdvihol kňaz, dokonca aj primátor, ktorý považoval za povinnosť zúčastniť sa na médiami ostro sledovanom pohrebe.

Profesor Protivňák bol myšlienkami vzdialený od miesta, na ktorom sa nachádzal, ale aj od momentálneho behu života niekoľko svetelných rokov. Keď k nemu podišli účastníci pohrebu, aby mu prejavili sústrasť, prekvapene dvihol hlavu.

Čo odo mňa chcete? Pýtali sa jeho nechápavé oči. Profesor Putera, ktorý stál vedľa neho, ho chytil za lakeť a jemne mu ho stlačil. Pozrel naňho prázdnyimi očami. Nebola v nich ani bolesť.

„Musíš to vydržať, synček,“ zašepkal a povedal namiesto neho niekoľko ďakovných slov kondolujúcim. On tam len stál s hlavou sklonenou k zemi a stláčal si ruky, akoby si ich chcel rozmliaždiť.

„Pôjdeme?“ opýtal sa ho šofér, keď kondolencia skončila. Na cintoríne už boli len zamestnanci pohrebnej služby a tí, ktorí pohreb využili, aby sa zároveň poklonili svojim mŕtvym. Pozrel na šoféra, hroby okolo seba, ale ani vtedy sa neprebral. Chladné pomníky mu pripomínali útesy na vyprahnutej púšti, a to aj napriek tomu, že na nich bolo veľa kvetov a zelene.

„Pod', synku, musíš povedať na kare pár slov,“ povedal mu Putera stále napoly šeptom, lebo nechcel, aby šofér vedel, čo vraví.

„Na kare?“ opýtal sa Protivňák nechápavo. Od smrti dcéry a manželky odišiel aj on zo sveta živých. Teraz v ňom pulzovala iba jediná myšlienka: *Ako je možné, že Monika s Ľubou už nežijú? Prečo?*

So smrťou mladých, zdravých a silných mužov či žien sa stretával dávno, dennodenne, v prostredí zloby a nenávisti, v prostredí boja o moc, v ktorom rozhoduje to najprimitívnejšie právo, právo silnejšieho. Dnes sa už toto právo poväčšine nepresadzuje fyzickou ani duševnou prevahou, ale bezohľadnosťou a silou peňazí. Vedel, že s bojom o moc a neférovosťou s nim súvisiacou sa stretáva často aj dnes, ale ako človek, ktorý po moci netúži, si ho akosi neuvedomuje.

No ako je možné, že takýto boj zasiahol Moniku aj Ľubu? Monika túžila len po láske, radosti a šťastí. Ľuba síce chcela vládnuť, ale len v rodine, vo svojom podniku, v spoločnosti, do ktorej tak rada chodila. Bola to

však túžba čisto ženská, založená na prevahe krásy, pohlavnej príťažlivosti, intelektu, vtipnosti a bohatstva. Tieto jej túžby sa nikdy nedostali do rozporu s dychtivosťou po moci tých, ktorí potrebujú na naplnenie svojich predstáv o živote a spokojnosti útlak či zotročovanie iných. Napriek tomu sa stali jej obeťami. *Ale prečo?* Pýtal sa a v srdci cítil taký bôľ, že len s vynaložením všetkých síl nezreval.

„Prepáčte, pán profesor, ale už mesiac mám zhora príkaz, aby som Monikin prípad založil medzi nevyriešené. Čo robíme, robíme len na vlastnú päsť vo svojom voľnom čase,“ povedal mu kapitán Mrázik, keď ho Protivňák prišiel navštíviť, a zdalo sa mu, že je nespokojný s výsledkami vyšetrovania Monikinej vraždy.

„Možno by ste mohli... Budem úprimný. Keby to bola dcéra významného politika, alebo aspoň ľudového tribúna, či vychyteného speváka, tak by si to moji šéfovia nedovolili. Nie, aj keď ste veľmi slávny a uznávaný chirurg, nemáme nádej na podporu zhora. Žiaľ, taká je dnes doba. Vrchnosť si neraz váži viac speváka, ktorý sa často realizuje pomocou techniky vymyslenej inými, ako toho, čo tú techniku vymyslel, alebo čo stovkám ľudí zachraňuje život. A to len preto, lebo vie naplniť vrecká tým, čo ho financujú. Ja som prisahal, že Monikiných vrahov chytím, a moji spolupracovníci stoja pri mne,“ povedal mladý kapitán. Lekár vedel, že policajt nehovorí do vetra. No neveril, že to bude stačiť.

Nik predsa nemôže odo mňa žiadať, aby som sa uspokojil s tým, že smrť mojej dcéry a manželky zostane bez trestu. To nesmiem a ani nemienim pripustiť! Opakoval si, ale ešte si nekládol potrestanie vrahov za svoj cieľ a povinnosť. Ešte sa nevylúpol zo škrupiny civilizácie, ktorá primitívnu surovosť človeka zabalila do pozlátky a nahradila nie ľudskejšou, ale rafinovanejšou formou uplatňovania práva silnejšieho, v ktorej má vrah čisté ruky, lebo zabíja peniazmi. Ale nebolo to vždy tak? No tých, ktorí to dokázali odhaliť bolo len niekoľko a aj tí spravidla mlčali?

Všetko mu bolo jasné už v momente, keď si uvedomil, že Monika zmizla zavinením niekoho iného. Nepreniklo mu to však ešte do vedomia v podobe ucelenej myšlienky, či dokonca do konkrétneho plánu, ako vec rie-

šiť. Keby sa mu to stalo krátko po návrate do civilizovaného sveta, tak by už žil len s myšlienkou na pomstu. *Ale neuškodil by som aj nevinným?* Opýtal sa ho ten civilizovaný človek v ňom.

„Všetko som zariadil. V Carltone je pripravený salónik. Slušnosť káže, aby si tam bol prvý a hostí privítal. Pozval som Monikíných, Ľubkiných, aj tvojich priateľov. Viac ako päťdesiati, teda skoro všetci pozvaní, mi potvrdili účasť,“ hovoril profesor Putera tónom, akým matka upokojuje vystrašené dieťa.

„Prepáč, ale nie som schopný... Nedokážem sa pozerať na ľudí. Nemôžem hovoriť o banálnych veciach, ktoré sa vonkoncom nestotožňujú s tým, čo cítim. Nehnevaj sa, prosím ťa. Musíš ma ospravedlniť,“ povedal hlucho, no rozhodne. Profesor Putera pozrel na syna a ťažko si vzdychol.

„Chápem ťa. Urobím všetko, čo bude treba. Dúfam, že sa mi podarí zariadiť všetko tak, ako by si to urobil ty. Janko, vyložte ma pri Carltone a pána profesora odveziete domov!“ rozkázal Putera mláďencovi, ktorý stál tak, aby pánov nevyrušoval, ale zároveň bol ihneď k dispozícii. V Ľubinej firme robil všetky služby od poštára až po šoféra a mimoriadne si svoje postavenie vážil. Preto bez akéhokoľvek náznaku netrpezlivosti dokázal aj hodiny čakať na rozkazy tak, aby mohol ihneď naštartovať.

„Prepáč, ale pôjdem pešo. Musím sa prejsť. Som na pokraji kolapsu a jedine pohyb mi pomôže. Janka ti nechám na rozvoz hostí. Pochop ma, prosím ťa, musím si ujasniť situáciu, ktorú život predo mňa postavil.“

Marcel hovoril tak ticho, že profesor Putera mal, aj vzhľadom na svoj vek, čo robiť, aby mu rozumel. No čím menej počul, čo syn hovorí, tým lepšie ho chápal a cítil s ním.

Od smrti Judity už uplynulo skoro tridsať rokov, no pripadá mi to ako-by som len včera opúšťal toto slzavé údolie plné bolesti a neveril som, že sa mi s tým podarí niekedy vyrovnáť. Ani sa nepodarilo... Len som si už na bolesť zvykol. Predsa len som to mal ľahšie. Smrť Dity nespôsobila ľudská zloba, ktorá nemala nijaké opodstatnenie, azda okrem uspokojenia telesných chútok. Telesných chútok? Nie, nie telesných chútok... Akákoľvek forma pohlavného zločinu je vždy len a len snahou dokázať tomu druhému svo-

ju prevahu, pokoriť ho, zdeptať, zabiť v ňom pocit ľudskej hrdosti a ľudskej dôstojnosti. Ale či pri uväznení Juditky a mňa po pokuse Jurka o zločin šlo o niečo iné? Náš syn bol podľa zákonov dospelý plnoprávny človek. A práve tam, v tej nezákonnosti, začína naša apokalypsa. No naše uväznenie bolo len zastrašovaním väčšiny, aby bola vykonávateľom rozkazov menšiny bez práva na vlastný názor. Rozmýšľal Putera. Je to strašné. Jedinci bažiaci po moci vždy zneužívajú starosti iných v boji o prežitie. A aby z nich vytvorili pevnejší zväzok, vymyslia heslá, zaradia ľudí do skupín. Na čelo im pripievajú zástavy a transparenty s heslami, ktoré nesú naj dôveryhodnejšie, neraz aj najčestnejšie, obyčajne najčistejšie z nich. A ľudia, králi tvorstva, ktorí sa aj vo vlastných očiach chvália svojim rozumom, sa správajú ako stádo. Plieskanie biča pastierov považujú za prejav vlastnej vôle. Je to však dnes inakšie? Nie! Len forma ohlupovania je rafinovanejšia. Nie je uniformita umenia, kultúry a pomaly aj jazykov len skrytou formou vládnutia nad človekom a tým aj nad národmi? Existuje väčšie otroctvo, ako je zotročenie ducha? Ved' jedine on je schopný vzpriečiť sa. No napriek tomu smrť Dity nebola priamym dôsledkom takejto zloby. Mnohí z tých, ktorí mali hoci len nepriamy podiel viny na jej chorobe a smrti, robili všetko, čo len vládali, aby jej pomohli. Samozrejme, že nielen z lásky a súcitu k inému trpiacemu človekovi, ale zo strachu. Čo ak raz budem toho Puteru potrebovať, keď bude môj alebo život mojich najbližších práve v jeho rukách? Premýšľal a ťažko si povzdychol, keď si predstavil niektorých konkrétnych ľudí, ako sa predbiehali, aby mu dokázali, aby ho presvedčili, že oni nič, že vždy boli proti. V duchu sa pousmial nad ľudskou úbohosťou. Už netúžil po pomste, lebo sa naučil odpúšťať. Utrpenie, ktoré mu priniesla smrť manželky, strata synov a nakoniec Ondříkov návrat, ho naučilo zvažovať a vážiť aj činy iných nie z jedného, ale hneď z niekoľkých uhlov pohľadu.

Chudák Ondřík. Čo urobíš, chlapče... Nedokončil myšlienku, len objal Protivňáka a pobral sa k autu. Šofér naštartoval a auto vyrazilo dolu Slávičím údolím. Protivňák za ním chvíľu pozeral, akoby sa nevedel rozhodnúť, no potom vykročil neistými krokmi len tak za nosom.

„Dobrý deň, pán profesor Protivňák. Prijmite moju sústrasť,“ zastavil sa pri ňom mladý redaktor z televízie, ktorý s ním po významnejších ope-

ráciách urobil niekoľko rozhovorov. Protivňák mu nedovolil, aby ho vynášal do nebies. Mládenec pochopil, že veľkosť človeka nespočíva v náfukaných slovách, ale v činoch. Takýto postup potom používal aj pri iných osobnostiach. Tým získaval nielen povest' seriózneho, zodpovedného človeka, ale aj redaktora, čím veľmi pomohol svojej popularite. S prekvapením si overil pravdivosť slov staršieho kolegu, ktorého žiaľ málokto bral vážne.

„Vieš, chlapiatko – tak volal každého chlapa mladšieho ako päťdesiat rokov –, všimni si, že skutočné osobnosti majú k tebe lepší vzťah ako k tvojim kolegom, ktorí ich predstavujú, akoby ani nepatrili do ľudského rodu a porozmýšľaj nad tým. Možno pochopíš, prečo to tak je. Vieš, chlapiatko, jedinci, ktorých sme osobnosťami neurobili my, ale ich práca, rozum a odriekanie poznajú svoju, ale aj našu cenu.“

„Nechcete, aby som vás odviezol, pán profesor?“ ponúkol sa redaktor, lebo si všimol, že muž ho skoro nevníma.

„Ďakujem, ale potrebujem byť sám,“ zahundral a bez rozlúčenia pokračoval v ceste.

Profesor Protivňák? Kto vlastne som? Andrej Putera či Marcel Protivňák? Vyše dvadsať rokov nosím meno, pri ktorom ma striasa. No teraz sa ho už konečne zbavím. Priznám sa k svojmu otcovi, porozprávam svetu o strastiplnej ceste, ktorú som prešiel. Vykričím o sebe celú pravdu. Som Andrej Putera a nie Marcel Protivňák. Už nemusím brať na nikoho ohľad, povedal si rozhodne, ale hneď sa aj zahriakol.

Nemusíš brať ohľad? Máš azda právo odvrhnúť Ľubku a Moniku len preto, lebo už nežijú? Dovolíš si ich odkopnúť, lebo tebe ani otcovi už asi nehrozí nič okrem slávy?

Otázka, ktorú si položil, ho prekvapila. Zastal, prešiel si dlaňou po tvári akoby z nej chcel strhnúť masku a ťažko si povzdychol. Študenti, ktorí šli od autobusu do neďalekého vysokoškolského internátu, sa za ním nechápavo obzerali. Vysoký chlap v strednom veku s postavou atléta, asketickou tvárou, v elegantnom obleku, obutý v topánkach, aké mohli obdivovať len vo výkladoch najdrahších salónov, kráčajúci neistým krokom, ich zaujal. Najmä dievčatá na ňom zabúdali pohľad, ale len dotedy, kým

sa nestretli s jeho pohľadom. Potom rýchlo sklopili zrak a cez srdcia ako by im prešiel mrazivý závan. Nevedeli prečo, lebo v jeho očiach nebola zloba, krutosť, nenávisť, len nekonečná prázdnota. Nachádza azda človek odpoveď, prečo mu srdce zachváti úzkosť, keď sa pozrie do bezodnej priepasti?

Hoci si to ani neuvedomil, nepokračoval Mlynskou dolinou, ale pustil sa hore strmou cestou na Červený kríž. Šiel vyrovnaným krokom, ako by stúpanie ani nevnímal. Od úteku z cudzineckej légie, ktorý prežil len vďaka mimoriadnemu šťastiu, ale najmä zhode náhod, nikdy nezabudol na fakt, že tomu šťastiu veľmi pomohla jeho fyzická, ale aj psychická sila a vytrvalosť.

Lubka nechápala, prečo som po príchode do Bratislavy zariadil v dome posilňovňu, spomínal. „Nedokážem pochopiť, kde sa v tebe vzala po tvojom vyzdravení tá túžba po fyzickej sile. Viem, viem, vždy si mal dobrý vzťah k športu a v ničom si nechcel byť podpriemerný, ale nikdy si nekládol dôraz na silu. Ešte si začnem namýšľať, že chceš zastrašovať mojich kurizantov,“ smiala sa, keď pri prvej návšteve Paríža našla suterén domu Marcela Protivňáka prerobený. Marcelovi rodičia tie priestory využívali na organizovanie väčších, ale najmä hlučnejších posedení s priateľmi a ona si bola istá, že to tak ostane navždy.

„Aj to, ale,“ zamyslel sa a oči mu ožili. „Chcem, aby som sa páčil aj iným ženám,“ pokračoval s úsmevom. Luba podišla k nemu a objala ho.

„Niečo predomnou tajíš? Už sme skoro rok manželia. Jedno telo, jeden duch... či azda nie? Čo to je? Povedz!“ naliehala a jej oči stratili detský bezstarostný lesk. „No tak? Čo to je?“ zopakovala prísny hlasom ustarostenej matky.

„Prepáč, nechcem ťa zaťažovať myšlienkami, ktoré nie sú práve najpríjemnejšie...“ nenechala ho dohovoriť.

„Už si ma zaťažil, nechápeš?“ zvrtila sa a chcela odísť. Chytil ju za ruku a obrátil k sebe.

„Nehnevaj sa, ale ešte stále sa nedokážem zbaviť strachu z toho, čo som prežil. Niekedy ma z ničoho nič obleje studený pot. Celé telo mi horí

od páliaceho slnka a pritom počujem hlasy lekárov: „Ten chlap už mal byť dávno mŕtvy. Ako to, že ešte žije?“ pýta sa jeden. „Určite bol mimoriadne dobre trénovaný. Pozrite sa, pán kolega, na to svalstvo. Jeho prstence sú hrubé ako laná,“ vraví druhý, zodvihne mi ruku a spustí ju, akoby to bol nejaký odšatý konár. „Máte pravdu, pán kolega, bez skvelej fyziky by tu dnes už určite ležala mŕtvola, ale naozaj stačí len to?“ uzavrel debatu prvý.

Ja som najskôr nechápal, kto to je, kde sa nachádzam. No najmä som ich rozhovor vnímal, akoby hovorili o niekom inom a mne v mozgu sedel ešte tretí chlap, ktorý mi ich rozhovor prekladá. Dodnes neviem pochopiť, ako som si to mohol zapamätať, keď som ešte dlho potom nevedel, že ľudia sa delia podľa tried, náboženstiev, rás, národností... a že ja som Slovak. No keď ste ma sem s ockom dovezli a uvidel som tento dom, na ktorý som si vonkoncom nepamätal, vďačil som rodičom, že ho postavili práve tu. Hneď som si predstavil, ako každé ráno vstanem, vybehnem do Horského parku a budem bežať s mestom pod nohami.“

Naozaj potreboval dennodenne namáhať svoje telo, spaľovať prebytočnú energiu. Možno to bolo tým, že už v útlom veku bol akýkoľvek šport jeho životnou potrebou. A neskôr, ešte stále v detskom veku, podstúpil takú drinu, akú zvládlo len málo chlapov. No najmä tým, že ho v légiách každý deň, každú hodinu, ba doslova každú minútu presviedčali, že žiť bude len vtedy, keď bude psychicky aj fyzicky silnejší a rýchlejší ako jeho nepriatelia.

A ja som tak veľmi chcel žiť. Tak veľmi som túžil po návrate domov! Po stretnutí s rodičmi. Predstavoval som si mamu. Prídem domov, zaklopem na dvere, ona otvorí, pozrie na mňa... najskôr nechápavo, akoby ma nevedela zaradiť. Potom sa jej oči neveriacky rozžiarila a vrhne sa mi do náručia. Pri tejto predstave som vždy pocítil triašku na celom tele. Mama bola moja jediná láska. Otec jediný boh. Preto som sa nikdy nezaľúbil do nijakej ženy, a preto som tak túžil žiť. Nakoniec, komu by sa chcelo umrieť v čase, keď ešte neprecítil tajomstvá dospelosti? Ved' človeka asi najviac drží pri živote práve túžba po poznaní toho nasledujúceho, nepoznaného, nepreciteneho... Na vrchole stúpania si utrel čelo, trocha si odúkol a rozhodol sa, že si nájde nejaké tiché miesto, kde mu nebude nič prekážať v analyzova-

ní svojho života. Po chvíľočke však zistil, že nájsť tiché miesto bude skoro také ťažké, ako nájsť východisko zo situácie, v ktorej sa nachádza.

Trasou medzi Mlynskou dolinou a Hlbokou cestou sa s otcom túlaval ešte pred útekom z Československa pri návštevách Bratislavy. Oveľa častejšie sem chodil už ako Marcel Protivňák po návrate do Republiky na začiatku sedemdesiatych rokov. Vtedy ešte väčšinu plochy zaberá les, záhradky a sem-tam nejaký dom, ktorý majiteľ nazýval záhradným. Pod týmto pojmom bol zapísaný aj v katastri nehnuteľností. Väčšina týchto domov však spĺňala prísne kritériá vily alebo aspoň náročného rodinného domu. Za takúto kategorizáciu musel ten, čo nepatrila k špičke vládnucej triedy, zaplatiť neraz toľko, alebo aj viac, ako ho stála výstavba domu. Bez týchto výdavkov by o stavbe mohol len snívať. Platiť musel na ruku, bez svedkov a bez potvrdenia tým, čo mohli zariadiť, aby stavba dostala zelenú. Uzavieranie takéhoto obchodu nesmelo mať tretieho účastníka.

Bolí to dobre investované peniaze. Pomyslel si s úškrnkom, keď si uvedomil, že aj za chudobnejší z týchto domov môže dnes majiteľ pokojne pýtať sedem až osem cifernú sumu. *A mnohí museli ešte zaplatiť nemalé sumy reštitúciou. Koľkí platili aj nám? Načo nám však bude bohatstvo? Monika je mŕtva, otec má pred sebou ešte možno desať, najviac dvadsať rokov a mne ich zostáva koľko?* Opýtal sa sám seba s ťažkým povzdychom.

Prešiel ponad Búdkovú cestu, popod bývalý Dom mladých prírodovedcov a skrútil sa smerom do Horského parku. Na jeho okraji zistil, že väčšina parciel je už oplotená. Trvalo mu dosť dlho, kým našiel jednu, na ktorej bol plot zvalený. Po nej sa dostal do smrekového lesa, ktorý novodobí mocipáni ešte nestačili speňažiť, ale cestu nevnímali. Nevedel, ako sa ocitol na okraji lúky, ktorá merala asi desať hektárov. Možno by si ani tú nebol všimol, keby na nej neboli kopy čerstvo nakoseného sena, ktorého vôňa ho už z diaľky opájala. Až vtedy si uvedomil, aký je ustatý. Zamieril k najväčšej kope, stiahol z jej vrcholu za náruč sena, položil ho tak, aby bol chránený pred páliacimi lúčmi slnka, uvoľnil si kravatu, rozopol kabát a oprel sa chrbtom o kopy. Chcel rozmýšľať o svojej situácii, lebo vedel, že najťažšie je byť úprimným k sebe samému. A on, ak sa chce pohnúť z miesta, musí byť úprimný najmä k sebe.

Ani si neuvedomil, kedy zaspal. Precitol, až keď ho presekla zima. Bola už taká tma, že si skoro nevidel na koniec nosa. Možno aj preto sa v prvom momente nevedel rozpamätať, kde sa nachádza, ako sa tam dostal, čo tam robí, prečo sa zobudil, ani na dôvod, prečo sem prišiel. Sedel na zemi oťapený ako po veľkom fláme. Len pomaly dával dokopy myšlienky. Vtom sa mu zazdalo, že počuje volanie o pomoc. No vôbec to nebral na vedomie.

Asi sa mi sníva, pomyslel si, chcel sa obrátiť na druhý bok a spadol na zem. Zvyšky usušenej trávy mu poškriabali tvár. Úplne ho to prebralo. Vstal, zažmúril oči a pošúchal si dlaňou čelo. Snažil sa znova vrátiť o niekoľko hodín, aby si pripomenul, ako a prečo sem prišiel. Spomenul si na pohreb, rozlúčenie s otcom, cestu zo Slávičieho údolia cez Červený kríž do Horského parku. Vybavila sa mu rozsiahla lúčka s kopami sena. Nevedel sa rozpamätať, či už na nej niekedy bol, ale okolie nespoznával. Nevadilo mu to. Orientácii v neznámom teréne, na ktorom nebolo jediného pevného bodu a piesočné pláne siahajúce od horizontu po horizont každou sekundou menili svoj vzhlád, ho naučila cudzinecká légia. Táto lúka bola obkolesená ľuďmi. Hoci bol v tejto časti parku prvý raz, vedel, že nech pôjde ktorýmkoľvek smerom, aj napriek tme bude najneskôr o pol hodiny v známej časti mesta.

Keď znova začul volanie o pomoc, prekvapilo ho to. Z hlasu usúdil, že ide o mladú ženu, ktorá má veľký strach. Ale to mu pri orientácii nepomohlo. Volanie znelo veľmi ticho až nejasne. Zažmúril oči a všetky svoje schopnosti sústredil na zistenie smeru, z ktorého hlas prichádza. Pomaličky si ujasňoval situáciu. Neveľká dolina, lúka obkolesená stromami, nepravidelne rozhádzané veľké kopy sena...

Volanie, či skôr škriekanie, sa ozvalo znova, ale hneď aj zaniklo. Sta-

čilo mu však na to, aby mohol aspoň približne určiť smer, odkiaľ prichádza. Prešiel asi dvadsať krokov a zase sa započúval. Trvalo mu dosť dlho, kým zachytil nejaký pohyb. Hneď na to začul tlmené mužské hlasy. Vôbec nerozumel, čo vravia, a už vonkoncom nie, o čom sa rozprávajú. Chlapi boli zrejme ešte stále dosť ďaleko. Veľké kopy sena nielen tlmili zvuk hlasov, ale skoro úplne znemožňovali orientáciu. Kráčal však ďalej tak opatrne, že ani svoje kroky nepočul. Cítil sa ako kedysi dávno, keď ho veliteľ poslal preskúmať terén alebo priniesť jazyka. Bol napätý ako športovec pred výstrelom štartéra. Príprave na takúto činnosť venovali pri výcviku v osobitných jednotkách veľmi veľa času. Akákoľvek nepripravenosť a nepresnosť v informáciách bola v Alžírsku priamo úmerná stratám na životoch. Po dvoch, možno troch desiatkach metrov vedel, že ho už od chlapov oddeľuje iba niekoľko kôp. No tie mu bránili, aby si mohol vytvoriť jasnejšiu predstavu o tom, čo sa neďaleko neho odohráva. Ešte viac sa prikrčil a pri každom ďalšom kroku najskôr opatrne preskúmal pôdu, na ktorú chcel stúpiť. Takto prešiel k nasledujúcej kope bez toho, aby ho tí muži zbadali. Znova zastal a počúval. Po chvíli si už bol skoro istý, že neďaleko neho sa prinajmenšom traja chlapi pokúsili znásilniť ženu a teraz sa radia, ako zahľadiť stopy. Veľmi opatrne urobil ďalších pár krokov. Chvíľu počúval a zase sa posunul dopredu. Takto sa dostal ku kope, za ktorou sa celá dráma odohrávala, no ešte stále nič nevidel. Veľkosť kopy, no najmä tma mu v tom zabraňovali. Zase sa započúval. Vytváral si predstavu o chlapoch, ich rozmiestnení, ale aj o situácii, v ktorej sa nachádza. Nezáležalo mu veľmi na tom, čo hovoria. Teraz si potreboval utvoriť jasný obraz o situácii – koľkí sú, kde stoja, či majú nejaké zbrane, a až potom, čo sú to za ľudia.

Musím sa priblížiť z ľavej strany, rozhodol sa, keď si v duchu urobil náčrt predpokladaného rozmiestnenia chlapov. Jeho oči si už na tmu privykli, ale viditeľnosť sa mu tým výrazne nezlepšila. Nepochyboval, že neznámi sú na tom s viditeľnosťou tak isto alebo horšie ako on, ale napriek tomu sa snažil splynúť s kopou sena, aby ho cudzí chlapi zbadali až v poslednej chvíli. Trocha podišiel na bok kopy a s prekvapením zistil, že stojí len päť metrov od chlapa, ktorý dovtedy mlčal.